

## ***Правова свідомість та правова культура учасників господарських відносин як засіб реанімації вітчизняної економіки***

**Онищенко О.Е.**, студент ННІПП НАВС

*Науковий керівник: кандидат юридичних Борцевич П.С.*

В сучасних умовах розвитку української держави одним із ключових питань є необхідність подолання економічної кризи, реанімації національної економіки та стабілізації як зовнішніх, так і внутрішніх господарських відносин. Адже саме господарські відносини, в які щодня вступають тисячі суб'єктів господарювання, є основою господарської діяльності будь-якої країни, а отже – і запорукою розвитку її економіки.

Проте, кризові явища в Україні призвели до зменшення активності учасників господарських відносин. Оскільки будь-яка підприємницька діяльність є ризиковою, особливо в умовах кризи, то суб'єкти господарювання не поспішають вступати в нові правовідносини та укладати господарські договори із потенційними партнерами. Особливо яскраво ця тенденція помітна на прикладі суб'єктів малого підприємництва, всі виробничі потужності яких спрямовані на те, щоб вижити в жорстких економічних реаліях сьогодення. Таким чином, низький рівень довіри своїм стратегічним партнерам та високий ризик понести збитки від укладання нових договорів призупиняють розвиток національних підприємств та спричиняють консервацію економіки.

Іншою проблемою в умовах нестабільної економічної ситуації в Україні є значне зменшення інвестиційних потоків у вітчизняну економіку. Така тенденція зумовлена низьким рівнем довіри до українських підприємств з боку іноземних партнерів, адже не зважаючи на сприятливе законодавство в сфері інвестування, іноземні інвестори не ризикують вкладати свій капітал в економіку нашої держави саме через відсутність довіри до національних суб'єктів господарювання.

Таким чином, з метою подолання кризових явищ та розв'язання вищезгаданих проблем, логічно постає питання про підняття рівня довіри до суб'єктів господарювання як з боку іноземних, так і національних учасників господарських відносин. Одним із ефективних механізмів, який дозволяє це зробити, є підвищення рівня їхньої правової свідомості та правової культури.

Правова свідомість – це форма суспільної свідомості, яка відображає ставлення суб'єктів правовідносин до чинного права та похідних від нього правових явищ. Тобто це сукупність ідей, теорій, емоцій, почуттів та правових установок, за посередництвом яких відображається правова дійсність, формується ставлення до права та юридичної практики, ціннісна орієнтація щодо правової поведінки, справедливості у міжлюдських стосунках, ефективної організації життєдіяльності держави і суспільства.

Саме низький рівень правової свідомості, як правило, стає основною причиною порушення суб'єктом господарювання взятих на себе зобов'язань. Прострочення виконання умов договору, низька якість виготовленої продукції, недостача товарів чи несвоєчасна оплата наданих послуг – все це наслідки низької правової свідомості учасників господарських відносин та байдужість до своєї ділової репутації. В свою чергу, недбале ставлення до зобов'язань, які випливають з умов договору,

та правовий нігілізм негативно впливають на імідж суб'єктів господарювання, що викликає недовіру щодо них з боку інших учасників господарських відносин. Більше того, низький рівень правової свідомості збільшує кількість випадків свідомого порушення господарського законодавства, що призводить до судового вирішення конфліктів, ускладненню стосунків між партнерами, штрафних санкцій та зайвих витрат. Саме тому в країнах із високим рівнем правової свідомості суб'єкти господарювання надзвичайно піклуються про свій імідж та ділову репутацію і готові вкладати в ім'я своєї фірми величезні кошти, які згодом реалізуються у ціні виробленого товару чи наданих послуг.

З іншого боку, надзвичайно важливу роль при укладанні міжнародних договорів та забезпеченні тісного співробітництва із закордонними партнерами відіграє правова культура. На відміну від правової свідомості, правова культура є більш широким поняттям, яке охоплює матеріальну та духовну сторони буття суспільства, відображає якісний стан правового життя на кожному етапі його розвитку і становить собою сукупність знань про право. Саме високий рівень правової культури, знання традицій та особливостей укладання договорів суб'єктами різних правових культур є запорукою вдалого стратегічного партнерства на міжнародному рівні. Так, наприклад, потискання рук із представником японської компанії дає гарантію дотримання партнерами взятих на себе договірних зобов'язань, що свідчить про високий рівень правової культури.

Отже, з метою виведення економіки України із кризи, створення сприятливого інвестиційного простору, укріпленню довіри між національними учасниками господарських правовідносин та зменшенню випадків порушення господарського законодавства необхідно розробити ряд заходів для підняття правової культури та правової свідомості суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Шемшученко Ю.С. Юридична енциклопедія: В 6 т. [Текст] /Редкол.: Ю70 Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 1998. — 672 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник [Текст] / О.Ф. Скакун Пер. з рос. — Харків: Консум, 2001. — 656 с.
3. Кононенко С.В. Теорія і практика формування правосвідомості майбутніх юристів [Текст] / С.В. Кононенко // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. — 2011, №4, УДК 159; 37.032.

### ***Інформатизація та інноваційний тип розвитку економіки***

***Пасічник О.Е.***, студент ННІПП НАВС

*Науковий керівник:* кандидат економічних наук, доцент *Грущенко О.А.*

Інформатизація як магістральний шлях розбудови нового, інформаційного суспільства все більше визначає розвиток економіки і суспільства. Вона швидко поширюється, перетворюючи економічну діяльність людини і життя суспільства. Розвинуті країни спрямовують свої зусилля на збільшення глобальних баз знань та їх активне використання для економічного зростання.

Одними з інноваційно пріоритетних галузей економіки є галузі інформаційної сфери. Зростання ролі інформатизації в діяльності